

Aanbiedingsformulier

Betreft

Beleidskaders voor IPv6-nummerplannen

Contactpersoon

Arjan de Jong
Arjan.Jong2@minbzk.nl

Datum

7-08-2015

Kenmerk

Bijlagen

-Nota

Gevraagd besluit

Het Nationaal Beraad wordt gevraagd in te stemmen met:

- 1) Het adviseren van overheidsorganisaties buiten de Rijksoverheid om zoveel mogelijk gebruik te maken van overheidseigen IPv6-adressen. (De Rijksoverheid heeft alreeds beleid om overheidseigen adressen te gebruiken.)
- 2) Het opnemen van dit advies bij de toelichting over IPv6 op de pas-toe-of-leg-uit-lijst.
- 3) Het aanstellen van Logius als centrale verstrekker van overheidseigen IPv6-adressen, vanuit een groot blok overheidseigen adressen.
- 4) Het opstellen van nadere richtlijnen voor de indeling van de IPv6-adresblokken, zogenaamde nummerplannen, door Logius in afstemming met experts vanuit verschillende overheidslagen.
- 5) Overheidsorganisaties worden gestimuleerd om voor hun adresreeksen conform de richtlijnen een nummerplan op te stellen.

Context

Overheid, bedrijfsleven, burgers en overheden zijn onderling steeds meer digitaal verbonden. Dankzij het Internet Protocol (IP) kunnen computers, servers, smartphones en alle denkbare andere ICT van deze partijen met elkaar communiceren en wordt zo efficiënte bedrijfsvoering en dienstverlening mogelijk gemaakt. Alle apparatuur beschikt over een eigen adres. Het aantal beschikbare adressen van de huidige vierde versie van het protocol (IPv4; uit 1981) raakt uitgeput. Daarom wordt momenteel wereldwijd ingezet op migratie naar versie 6 (IPv6), de nieuwe standaard voor de 21^e eeuw dat beschikt over bijna onbeperkt aantal adressen. Zo worden ontwikkelingen als het internet der dingen gefaciliteerd.

De overgang van overheid en bedrijfsleven naar IPv6 is onbetwist, want indien niet wordt overgegaan bestaat er het gevaar dat digitale dienstverlening in de toekomst onbereikbaar wordt. Immers, steeds meer partijen zullen op termijn alleen nog beschikken over een IPv6 adres waarmee gecommuniceerd kan worden. Daarom is de standaard in 2010 opgenomen op de pas-toe-of-leg-uit-lijst van het Forum Standaardisatie, waardoor overheidsorganisaties verplicht zijn om bij de aanschaf van ICT-producten en -diensten voor deze standaard te kiezen. Tevens is het kabinetsbeleid om websites en email van de overheid bereikbaar te maken via IPv6. Ook de verbindingen tussen de Generieke Digitale Infrastructuur zal steeds vaker via IPv6 worden gelegd.

Samenvatting

De overgang naar IPv6 biedt de mogelijkheid om veilig gegevensverkeer tussen overheid, bedrijfsleven en burger te borgen. Veel overheidsorganisaties bereiden zich voor of zijn reeds in het proces om IPv6 in te voeren. Een aantal organisaties heeft dit alreeds afgerond. Dit een beginsituatie die het nu nog mogelijk maakt om strategische keuzes te maken en ordening aan te brengen.

De toewijzing van IP-adressen aan overheidsorganisaties vindt nu gewoonlijk plaats via een leverancier, waarbij de adressen deel uitmaken van de dienstverlening van de leverancier. Daarnaast gebruikt een gedeelte van de overheidsorganisaties eigen adressen.

Met de migratie naar IPv6 kan de strategische keus gemaakt worden om zoveel mogelijk gebruik te gaan maken van overheidseigen IPv6-adressen, uitgegeven door een centrale overheidsinstantie. De Rijksoverheid heeft hier alreeds voor gekozen en dit in beleid vastgelegd.¹ Daarbij is ook besloten om Logius te belasten met deze rol van centraal uitgiftepunt.

Uit onderzoek uitgevoerd door TNO in samenwerking met PBLQ is gebleken dat het uitbreiden van deze beleidslijn van het Rijk naar de gehele Nederlandse overheid kansen biedt voor een overzichtelijke en veilige inrichting van ICT bij de Nederlandse overheid. Het nu georganiseerd en gestructureerd beschikbaar stellen van overheidseigen IPv6-adressen aan overheidsorganisaties en het werken conform een IPv6-nummerplankader maakt het eenvoudiger om (toekomstige) strategische doelstellingen te realiseren, zoals leveranciersafhankelijkheid, informatiebeveiliging en communicatie over besloten netwerken. Immers, met eigen adressen kost het door het ontbreken van omnummerkosten minder moeite om over te stappen van leverancier. Daarnaast is het duidelijk van welke adressen overheidsverkeer afkomstig is wat monitoring en detectie eenvoudiger maakt, kan sneller op incidenten worden ingesprongen en wordt de kans op configuratiefouten kleiner.

Concreet betekent dit:

- 1) Overheidsorganisaties worden geadviseerd gebruik te maken van overheidseigen IPv6-adressen versterkt door een centrale overheidsinstantie. Ingebruikname vindt plaats op een opportuun moment, bijvoorbeeld bij een nieuwe aanbesteding. Er is geen verplichting om er gebruik van te maken. Wel wordt gebruik aangeraden bij de beschrijving van IPv6 op de past-of-leg-uit-lijst.
- 2) Er komt één centrale instantie die de beschikking heeft over een grote (aaneengesloten) reeks IPv6-adressen en deze vervolgens in blokken verstrekt aan Nederlandse overheidsorganisaties. Er is overeenstemming dat Logius deze rol zou moeten vervullen, aangezien Logius deze ook al voor het Rijk uitvoert.
- 3) Er worden richtlijnen opgesteld voor het indelen van de IPv6-adresblokken, zogenaamde nummerplannen. Door Logius worden deze in afstemming met experts vanuit de verschillende overheidslagen opgesteld.
- 4) Overheidsorganisaties worden gestimuleerd om voor hun adresreeksen conform de richtlijnen een nummerplan op te stellen.

Governance

De (door-) ontwikkeling van het overheidsbrede beleidskader is vanwege diens generieke, digitale en infrastructurele karakter een onderwerp dat bij uitstek binnen de GDI governance, in het bijzonder de regieraad Interconnectiviteit, een plaats dient te krijgen. Voor de

¹ ICCIO nota 12 mei 2012

koepelorganisaties VNG, IPO en UVW is een rol weggelegd in om het beleid kenbaar te maken bij de achterban, evenals het betrekken van hun expertisecentra bij het nadere (technische) uitwerking van de kaders en richtlijnen.

Financiering

Bij het voorstel is een sluitend financieringsarrangement opgenomen. Deze bestaat uit:

- Incidentele kosten à €51.520,- voor het opzetten van het IPv6-nummerplankader (2015), bekostigd door de directie B&I van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Incidentele kosten à €500,- per deelnemende partij voor ondersteuning bij aansluiting (2016 - +/- 2021). Deze kosten worden gefactureerd aan de deelnemende partij. Het Ministerie van Economische Zaken stelt ter stimulering van de adoptie een bedrag van €50.000 ter beschikking, waarmee in 2016 de eerste 111 partijen (€450,- per partij vanwege ontbreken van factureringskosten) kosteloos kunnen aansluiten.²
- Structurele kosten à €23.480,- per jaar voor het onderhouden van het IPv6-nummerplankader worden voor 2016 bekostigd door de directie B&I van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Na 2016 dienen deze kosten door de begunstigde partijen gedragen te worden.³

Gebruik door partijen vindt op vrijwillige basis plaats. Er zijn dan ook geen kosten voor betrokken partijen voortkomend uit nieuwe verplichtingen.

Inhoud Digiprogramma

Het voorstel is niet geëxpliciteerd in het Digiprogramma 2015, maar past inhoudelijk binnen het thema interconnectiviteit en informatiebeveiliging van het clusterplan van de regieraad Interconnectiviteit.

Afstemming

In de regieraad Interconnectiviteit van 7 juli 2015 was er vanwege de vastgestelde voordelen grote steun voor bovenstaande voorstel. De regieraad heeft besloten het voorstel als hamerstuk aan het Nationaal Beraad voor te leggen. De stukken zijn afgestemd met VNG, UvW, IPO, BZK, Forum Standaardisatie, Logius en EZ.

Adviseur

Jean-Paul Bakkers en Erik Jonker

² Er bestaat een voorkeur om deze kosten voor toekomstige jaren (na 2016) centraal te financieren, zodat overheadkosten door facturering voorkomen worden. De mogelijkheden hiervoor worden onderzocht.

³ Dit zijn de (koepels van) medeoverheden, aangezien het voor de Rijksoverheid alreeds ingericht is.